

kao i razlika između zemljoradnika i manufakturnog radnika, i da se cijelo društvo mora raspasti na dvije klase: klasu vlasnika i klasu radnika lišenih vlasništva.

Nacionalna ekonomija polazi od činjenice privatnog vlasništva. Ona nam ga ne objašnjava. Materijalni proces koji privatno vlasništvo prolazi u zbiljnosti ona obuhvaća u opće, apstraktne formule, koje joj onda važe kao zakoni. Ona ne shvaća te zakone, tj. ona ne pokazuje kako oni proizilaze iz suštine privatnog vlasništva. Nacionalna ekonomija nam ne daje nikakvo razjašnjenje o uzroku odvajanja rada i kapitala, kapitala i zemlje. Ako, na primjer, određuje odnos nadnice prema profitu od kapitala, njoj kao poslednja osnova služi interes kapitalista; tj. ona pretpostavlja ono što treba da dokaže. Isto se tako svagdje pojavljuje konkurencija. Nju nacionalna ekonomija objašnjava iz vanjskih okolnosti. Koliko su te vanjske, prividno slučajne okolnosti samo izrez nužnog razvitka, o tome nacionalna ekonomija ništa ne govori. Mi smo vidjeli kako joj se sama razmjena čini kao slučajna činjenica. Jedini kotači koje pokreće nacionalna ekonomija jesu gramzivost i rat između gramzivih, konkurencija.

Baš zato što nacionalna ekonomija ne shvaća povezanost kretanja, moglo se, na primjer, učenje o konkurenciji opet suprostaviti učenju o monopolu, učenje o slobodi obrta učenju o korporaciji, učenje o podjeli zemljoposjeda učenju o velikom zemljoposjedu, jer su konkurencija, sloboda obrta, podjela zemljoposjeda bili razvijeni i shvaćeni samo kao slučajne, namjerne, nasilne, a ne kao nužne, neizbježne, prirodne posljedice monopola, korporacije i feudalnog vlasništva.

Dakle, mi sad treba da shvatimo bitnu povezanost između privatnog vlasništva, gramzivosti, odvajanja rada, kapitala i zemljoposjeda, između razmjene i konkurencije, vrijednosti i obezvređivanja ljudi, monopola i konkurencije itd., povezanost tog cjelokupnog otudjenja s novčnim sistemom.

Nemojmo se prenositi u izmišljeno pristanje kao nacionalni ekonomist kad želi da objašnjava. Takvo pristanje ne objašnjava ništa. Ono samo potiskuje pitanje u sivu maglovitu daljinu. On pretpostavlja u obliku činjenice, događaja, ono što treba da deducira, naime nužan odnos između dvije stvari, na primjer između podjele rada i razmjene. Tako teologija objašnjava porijeklo zla pomoć prvoga grijeha, tj. ona pretpostavlja kao činjenicu, u obliku historije, ono što treba dokazati.